

Advokatfirmaet Lund & Co DA
Postboks 1148 Sentrum
0104 OSLO

Vår dato: 05.07.2019
Vår ref.: 201702382-9
Arkiv: 315
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Oda Bjærke
odbj@nve.no

Konsesjonsfrie kraftverk i Otra - behov for ytterligere informasjon for innkalling til konsesjonsbehandling

NVE viser til krav om vilkårsrevisjon i Otra, og krav om innkalling av konsesjonsfrie kraftverk i brev 20.3.2018 og 12.9.2018.

NVE har i dag åpnet revisjon av konsesjonsvilkår for reguleringene i Otra, hvor Otteraaens Brugseierforening (OB) er regulant og konsesjonær. Kraftverkene i Otra eies av OBs medlemmer. En del av kraftverkene har egne konsesjoner og vilkår, og noen kraftverk har ikke konsesjon. For å sette nye vilkår for kraftverkene må NVE enten kalle inn konsesjonsfrie kraftverk til konsesjonsbehandling etter vrl. § 66, eller omgjøre eldre konsesjoner etter vrl. § 28. Innkalling og omgjøring kan bare benyttes i særlige tilfeller, når det foreligger sterke miljøhensyn.

NVE mener det er viktig å kunne se berørte vassdragsområder i sammenheng ved vurdering av tiltak for å bedre naturmiljøet i vassdraget. Vi har derfor gjennomgått konsesjonsrettslig status for kraftverkene i Otra, og vurdert om NVE bør benytte innkalling eller omgjøring for å sette nye vilkår for kraftverkene, basert på kravene NVE har mottatt.

Konsesjonsrettslig status for kraftverk i Otra

Kraftverkene i Otra har ulike tillatelser og vilkår. Noen har konsesjon med vilkår etter vannressursloven (vrl.) eller vassdragsloven (vl.), noen har kun ervervs- eller ekspropriasjonstillatelse, og noen kraftverk har ingen konsesjon. De nyeste kraftverkene har moderne standardvilkår, mens de eldre tillatelsene ble gitt med begrensede miljøvilkår. Her følger en oppsummering av kraftverkskonsesjonene i Otra.

Kraftverk med konsesjon etter vrl/vl:

Brokke (Otra Kraft DA). Har konsesjon etter vassdragsloven, gitt samtidig med reguleringskonsesjon til OB for reguleringer og overføringer til Brokke (kgl.res 15.9.1961). Konsesjonen til Brokke kraftverk har begrensede miljøvilkår.

Hekni (AEVK). Har konsesjon etter vassdragsloven til utbygging av kraftverket (kgl.res. 13.10.1989). Konsesjonen har miljøvilkår og hjemler til å pålegge fiskeutsetting,

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

fiskevandringstiltak forbi dam, terskler og opprensning i elva. Manøvreringsreglementet for Hekni ble fastsatt i 2011 med minstevannføring hele året, etter lengre tid med prøvereglement.

Iveland (AEVK). Utvidelse av Iveland kraftverk har konsesjon etter vannressursloven (kgl.res. 4.3.2011). Konsesjonen har moderne miljøvilkår med revisjonsadgang etter 30 år. I manøvreringsreglementet for regulering av Kilefjorden/Gåseflå er det krav om minstevannføring hele året mellom inntak og utløp ved Iveland kraftverk.

Skarg (Otra kraft DA). Kraftverket har konsesjon etter vannressursloven (kgl.res. 3.10.2003), med moderne standardvilkår.

Kraftverk uten konsesjon etter vrl/vl, med inntak i magasiner med reguleringskonsesjon:

Skarje og Breive (OB). Pumpekraftverk, som er en del av reguleringene til OB og omfattes av reguleringskonsesjonen til ytterligere regulering av Øvre Otra (Kgl. res 15.11.1974).

Holen I – II, og Holen III (Otra Kraft DA). Kraftverkene er bygget i medhold av ervervskonsesjon til Otra Kraft DA. Ervervskonsesjonen ble gitt sammen med reguleringskonsesjon til OB (kgl.res 15.11.1974), med tillatelse til utvidet regulering av inntaksmagasinerne Vatnedalsvatn og Store Urevatn.

Hovatn (AEVK). Kraftverket har inntak i Hovatn, og ble etablert i forbindelse med at OB fikk konsesjon til ytterligere regulering av Hovatn (Kgl.res. 16.6.1967).

Longerak (AEVK). Kraftverket har inntak i Longeraksvatn, og ble etablert etter at OB fikk konsesjon til reguleringer i Otra (Kgl. res 5.7. 1912). Ved fornyelse av konsesjonen i 2003 ble det satt krav om minstevannføring i Longeraksåni.

Kraftverk uten konsesjon etter vannressursloven/vassdragsloven:

Nomeland (AEVK).

Steinfoss (AEVK). Frivillig avtale om minstevannføring på utbygget elvestrekning om sommeren.

Hunsfoss (AEVK). Kraftverket har ervervskonsesjon etter vannfallsrettighetsloven (kgl.res. 10.1.1986). Utvidelser av kraftverket ble vurdert ikke konsesjonspliktig i 2004 og 2013 (NVE sak 200302960 og 201203330).

Vigelandfoss (Hydro Vigelandfoss AS). Opprinnelig konsesjon til regulering/fløtning utgått. Utvidelse av kraftstasjon og ny dam vurdert ikke konsesjonspliktig i 2013 (NVE sak 201104167).

NVEs vurdering

Ifølge vannressursloven skal innkalling eller omgjøring benyttes i særlige tilfeller hvor det foreligger sterke miljøhensyn.

Gassovermetning nedstrøms Brokke kraftverk er et kjent og alvorlig miljøproblem i Otra. Akutt dødelige gassmetningsnivåer for fisk oppstår tidvis nedstrøms kraftverksutløpet, og enkelte ganger på strekningen ned til Åraksfjorden hvor bleka har leveområde. Vannforekomster på den berørte strekningen har høy prioritet i vannforvaltningsplanen for Agder, og har godkjent miljømål som kan medføre krafttap.

Reguleringskonsesjonene i Otra omfatter overføringene til Brokke, og dermed bekkeinntakene som antagelig forårsaker gassovermetning. Vilkår for bekkeinntakene kan derfor vurderes i revisjonssaken. Omgjøring av konsesjonen etter vassdragsloven til Brokke kraftverk er for øvrig et mulig virkemiddel for å pålegge kraftverket vilkår om gassovermetning. Etter det NVE kjenner til overvåker Otra Kraft DA situasjonen, og tester ut avbøtende tiltak for å begrense gassovermetning på elvestrekningen med bleke. NVE vil avvente resultater fra pågående tiltak og prosjekter knyttet til gassovermetningen i Otra, før vi vurderer om omgjøring av konsesjonen til Brokke kraftverk etter vrl. § 28 er aktuelt.

For andre kraftverk med inntak i reguleringsmagasiner vil berørte elvestrekninger generelt ivaretas gjennom reguleringsvilkårene. Dette gjelder kraftverkene Hovatn, Longerak, Holen I, II og Holen III, samt pumpekraftverkene Skarje og Breive.

Kraftverkene Iveland, Hekni og Skarg har konsesjonsvilkår som etter NVEs vurdering ivaretar miljøet tilstrekkelig på berørte strekninger. Vi mener derfor at det er lite aktuelt å omgjøre konsesjonene til disse kraftverkene.

Kraftverkene Vigelandsfoss, Hunsfoss, Nomeland og Steinsfoss har ikke konsesjon. Disse kraftverkene ligger på strekningen nedstrøms Byglandsfjorden. Kravene NVE har mottatt i revisjonssaken som gjelder denne strekningen er i stor grad generelle, og vi har i dag ikke tilstrekkelig informasjon om miljøproblemer direkte knyttet til kraftverkene til å kunne innkalle dem til konsesjonsbehandling. NVE ber derfor om at dere utdyper kravet om innkallinger av konsesjonsfrie kraftverk i Otra, med en konkret begrunnelse for hvert av kraftverkene dere mener vi bør kalle inn til konsesjonsbehandling etter vrl. § 66.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Oda Bjærke
rådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

AGDER ENERGI VANNKRAFT AS
Bygland kommune
Bykle kommune
Evje og Hornnes kommune
Hydro Vigelandsfoss AS
Iveland kommune
Kristiansand kommune
OTRA KRAFT DA

Valle kommune
Vennesla kommune